

Sze. részletkéig, kinde-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, Str. Baro-
s, P. P. — Brassai-utca 16.

Uj Kelet telefonjai
Közlekedési iroda — 977
Kiadóhivatal — 844
Nyomda — 879
Egyéb osztály — 453
Dr. H. Sz. — 428

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

1071
2211

Lejár

Hermann Goldschmidt ur

I. Wolfzeile 11

Wien

És vidéken is 2 lat

Csehszlovákiában

Egy hónapra — 200
Egy szám —

Jugoszláviában

Egy hónapra —
Egy szám —

V. évfolyam, 190. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. Elul 5

1922. augusztus 29. K

Huszonöt év

Most telésezik Karlsbadban a Cionista Világszervezet évi konferenciája. Ennek a nagy horderejű zsidó eseménynek, amely a mandátum ratifikálása után követendő politika alapelveit, tehát a zsidó nép jövőendő sorsát határozza meg, egészen különös jelentőséget ad az, hogy huszonöt évvel ezelőtt ugyanezekben a napokban tilt össze Bazelben az első cionista kongresszus. A világon szétszórott zsidó nép százkilencvenhét képviselőjét küldte ki a bázeli kaszinóhoz azóta történelmi lett kiemelésre, hogy résztvegyenek az új Zsidóország alapkeletésében. Herzl Tivadar hívására négy ellentétes világrésztől sereglettek össze a zsidóság képviselői. Volt köztük szabadgondolkodó és ortodox, öreg és ifjú, szegény és gazdag, más-más társadalmi helyzetben élő tarkanyelvű zsidó, aki úgy jött el Bazelbe, mint a jeruzsálemi ünnepek idején ezernyolcszáz évvel ezelőtt. És amikor Herzl megjelent az emelvényen, a legfélelmetesebb ellenfelek nyomtalanul eltűntek és minden ember eggyé forrt a nagy pillanat extáziájában. És sohan írva fakadtak arra az elgondolásra, hogy kétszeres népszámlálás után a zsidó nép ismét zárt egységben és teljes fényben jelent meg Európa nyilvánosságára előtt.

Huszonöt évvel ezelőtt ültek össze először zsidó képviselők, hogy a tömeg leghatározottabb akarataira ne mint kérések jelenjenek meg a világ hatalmasai és népei előtt, hanem mint követelések. Most jelent meg először a zsidó politika a nyilvánosság előtt kétszeres év óta. Herzl halhatatlan érdeme ez, a kongresszus, a zsidó ügyek központi szöszéke, amelylyel a némán tűrő zsidó nép nyelve megoldódott. Bazelből indult ki a nagy ébresztő szó a zsidósághoz a világ minden részébe és viharos visszhangot támasztott mindazok szívében, akik zsidó érzéseket éreztelenül megőrizték, sőt népiünk boldogabb jövőjéről merészkedtek álmodni. És a politikai cionizmus megteremtőjének érvilághatóságára, hogy ezek az álmok lassanként konkrét alakot kezdtek ölteni. Most huszonöt éve kezdték fel Bazelben számunkra s az egész világ számára, hogy a zsidó nép élő és életet követelő egység.

Az első bázeli kongresszus a zsidó nép legújabb történelmének sorsdöntő eseménye, mely az ezernyi fosalányba szakadt és a gettó sötét-sérgényben erejétvesztett zsidóság koncentrációjának a kezdetét, a szétszórott testvérek összekapcsolását jelenti egy egységes nagy cél érdekében. A zsidó történelemnek új korszaka nyílt meg vele, a zsidó aktivitás fejezete: az önfelelőadás. Herzl nagy igazságszerelmével a „yudenstaat“-ban oda kiálott a zsidóságnak: „Nép vagyunk, egységes nemzet!“ a kongresszusban vált beszédes tényé s a minden oldalról jövő visszhang a zsidó nép élniakarásáról tett tanúságot. És a kongresszus épenugy a zsidó államférfinak a műve, — annak a Herzlnek, akinek az alapelve az volt, hogy a zsidókérdés megoldását csak egyetlen módon, nemzeti tömegmozgalom útján lehet a többi hatalmak segítségével elérni s aki ép ezért már kezdetől fogva minden igyekezettel azon volt, hogy a kérdést tiszta napfényben a zsidó és a nagy nemzsidó nyilvánosság

elő vigye, — mint a zseniális népvezéré, akinek a tekintete első csapásra felismerte, hogy csak nagyarányú koncepcióval lehet a tömeget megnyerni és magához fűzni s hogy az eszme, a zászló képes őket megmozdítani és vezetni. Ezt a zászlót bontották ki huszonöt évvel ezelőtt, 1897 augusztusában, a bázeli emelvényen és az volt az, amely a zsidó nép ügyét anyai fáradság és baj után, minden akadály ellenére sikerrel-sikerre vitte a mai napig.

Azóta, hogy az első bázeli cionista kongresszus megteremtette a cionista politikának immár klasszikussá lett programját: „A cionizmus célja jogilag biztosított otthon szerezni a zsidó nép számára Palesztinában“, — egyenes nyílt ut vezet a cionista munka legutóbbi fejezetéig, a Palesztina-mandátum ratifikálásáig. A további kongresszusokon megteremtették és kiépítették az egész világot átfogó szervezetet, amely a reális alapját alkotta a mozgalomnak és lehetővé tette azoknak az intézményeknek a létesítését, amelyekre az a feladat hárult, hogy a zsidó munkát előkészítsék Palesztinában. A kongresszusokon adták ki azokat a jeleszavakat, amelyek a legutolsó helyiségeig is eljutottak és minden törekvésnek lökést adtak és irányt szabtak. Egyszer inkább úgy ült össze a kongresszus, mint az újkeletű zsidó parlamentje és egyre nagyobb lett a tömeg száma és sulya, amely minden delegátusának mögötte állott.

Herzl munkásságának a kongresszusok szolgáltak bázisul és háttérül, mert csak ezek útján, mint egy demokratikus, az egész világban szétfelágazó szervezet látható megnyilatkozásaira hagyták jóvá az ő nyilvános működését. A szultánnal folytatott tárgyalások, a kormányokkal és politikai személyiségekkel való különféle összeköttetések, az első prófétaszzerű kísérlet, hogy Anglia érdeklődését a cionista ügyre terelje, aminek a hatása már abban mutatkozott, hogy az angol parlament Herzl elgondolásával egyetértésben bevándorlási bizottságot nevezett ki, de még erősebben nyilvánult meg a hatás az angolok ajánlatával, hogy Ugandát és El-Arichet átengedje a cionista gyarmatosításnak, majd pedig a háboru alatt tett és az azt követő történelmi Balfour-deklaráció, a sanremói békeegyezmény és végül a bázeli program horgonyvetése, a mandátum ratifikálása, — mindez a kongresszusi politika nélkül el sem képzelhető s egyáltalán nem csupán véletlen, hogy az angoloknak a népszövetség által nemzetközi joggá emelt nyilatkozatát, hogy a zsidók a saját joguk és nem a történelmi jog ereje alapján mehessenek Palesztinába, Herzl ugyanezekkel a szavakkal már akkor megformulázta.

Hosszu és meredek út volt az, amelyet a cionista munka megtett azóta, hogy összeült az első cionista kongresszus, amely a program és szervezet megteremtésével politikai tömegmozgalommá tette a cionizmust. A viszonyok és velük a módszerek alaposan megváltoztak azóta, de a végcél és a kezdetbeli program, amely az első kongresszusból sarjadt, változatlan maradt. És ennek a megdönthetetlen elvhűségnek köszönhető a cionizmus a huszonöt évi szakadatlan munkával elért eredményeket. Az első kongresszus történelmi évfordulóját jobban és alkalomszerűbben nem is ünnepelheték volna

meg, mint a belőle következő évi cionista konferencia megnyitásával. Ennek a konferenciának ugyanis az

feladata, hogy a cionista munkának új fejezetét kezdje meg, a megvalósulás fejezetét.

Franciaország bejelentí a háborut

— Uj Az Kelet tudósítójától —

Berlin, aug. 28. Párisi távirat szerint most dolgozzák ki azokat a pontokat, amelyeket Németországhoz intéznek. Ezek a pontok állítólag bizonyos enyhítéseket tartalmaznak Poincaré londoni követelésével szemben. Hírlik, hogy Wirth kancellárt és Hermes pénzügyminisztert Párisba hívják a jegyzék átvételére. Abban az esetben, ha a kancellár nem vállalná a Németországra rótt kötelezettségeket, a francia kormány ugyanakkor bejelentí a katonai intézkedések megkezdését.

Seydel visszatért Veronából

Bécs Seydel kancellár Veronából hazatérte után az innsbrucki állomáson ösztögezte a sajtó képviselőit előtt prágai, berlini és veronai útjának eredményeit. A Veronában folytatott tárgyalások, a kancellár szerint, lehetővé teszik azt, hogy a külügyi bizottságban konkrét javaslattal álljon elő és kijelölje azokat a teendőket, amiket elégnék lát arra, hogy Ausztria gazdasági összeomlását megakadályozzák. A kancellár már látja az utat, amely a köztársaság szanálására és gazdasági konszolidációjára vezet. Seydel útjával kapcsolatban olyan hírek is keringenek, hogy a kancellár ígéretet kapott arra, hogy az érdekelt államok garantálják Ausztria mindenkorai deficitjének fedezését, míg azt a köztársaság pénzügyi helyzete szükségessé teszi.

A kisantant vállalja Ausztria helyreállítását

A „Daily News“ belgrádi tudósítója szerint a kisantant valamennyi tagja aktív szerepet vállal Ausztria pénzügyi és gazdasági helyreállításában. Ausztria megszállását a kisantant politikai körében nem helyeslik. Inkább azt javasolják, hogy közös pénzügyi támogatást nyújtsanak Ausztriának.

Háboru Olaszország és a kisantant között?

A „Daily Chronicle“ jelenti, hogy Franciaországot nagyban aggasztják az Ausztria összeomlásából származható következmények, amelyek az Ausztriával szomszédos államok között fegyveres összefütközésre vezethetnek. Ausztriának Olaszországhoz való csatlakozása, francia hivatalos körök kijelentése szerint, háborut jelentene Olaszország és a kisantant között. Párisból felhívást intéztek a szövetséges nagyhatalmakhoz, hogy fordítsák figyelmüket a balkáni zűrzavarra és idejekorán háriítsák el a háboru veszedelmét.

Párisban komoly formában irnak róla a lapok, hogy

az antant nemzetközi csendőrséget szervez, amelyel Ausztriában a rendet fentartja.

A „Neue Freie Presse“ ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy ennek a tervnek megvalósítása ökölcsepás Ausztria önállósága ellen és a leghatározottabban sérti Ausztria államiságát, melyet a saingermaini békeszerződés biztosított számára. Bécsben a híradás nagy izgalmat keltett.

Lengyelországi is résztvesz a marienbadi konferencián

Varsó, augusztus 28. A marienbadi lengyel delegáció vezetője Piltz miniszter nyilatkozott az újságíróknak a konferencia karakteréről és a Csehszlovákia és Lengyelország közötti viszonyról. Piltz kijelentette, hogy a marienbadi konferencia foglalkozni fog a kisantant és a Lengyelország közötti viszonyról és megtárgyalják mindazon kérdéseket, amelyek tárgyalás alá kerülnek a szeptemberben összeülő népliga tanácsán. Lengyelország elhatározta, hogy résztvesz a marienbadi konferencián, mert az összes napirenden lévő kérdésekben kollektíve akar eljárni a kisantant államaival együtt. A lengyel miniszter utazik a javorsinai kérdés miatt Lengyelország és Csehszlovákia közötti támadt ellentétekről beszélt és kijelentette, hogy az incidens remélhetőleg minden komoly komplikáció nélkül elintézésre nyer s a két állam között ismét helyreáll a legjobb viszony.

A szerb királyi pár Marienbadban és Párisban

Belgrád, augusztus 28. (Rador.) Kormánykörök szerint a szerb királyi pár Marienbadból Párisba utazik, ahol Millerand köztársasági elnök vendégei lesznek. A szerb királyi pár csak pár napig marad Párisban s azután visszatérnek Belgrádba.

A fascisták vezére a cseh előretörés ellen

Mussolini, a fascisták vezére, a „Popolo d'Italia“ hasábjain felhívást írt az olasz néphez, amelyben hangsúlyozza, hogy Olaszországnak azonnal Ausztria segítségére kell sietnie. Schanzer feladata, hogy Lloyd George befolyásától szabaduljon és önálló cselekedetre szánja rá magát. Ausztriát Olaszország gazdasági szférájába kell vonni és meg kell előzni a cseh előretörést, amely Bécs ellen irányul.

Bánffy magyar külügyminiszter lemondott

Budapest, augusztus 28. Bánffy Miklós gróf magyar külügyminiszter lemondott. Utódjául Daruváry igazságügyminisztert nevezték ki.

Még tart az aradi sztrájk.

Bukarestből jelentik: A lapok egybehangzóan foglalkoznak az aradi Astra-művek munkássainak sztrájkjával és elítélik a hatósági vezető embereket, akik nem igyekeztek a konfliktus sima elintézésére és első dolguk volt a terrorhoz folyamodni. A „Dimineața“ vesércikkben ír a munkásságot éri sérelemről s ezzel kapcsolatosan kérdést intéz a kormányhoz, hogy mielőtt a minisztertanács elhatározta volna az Astra-művek rekvirálását a CFR részére és mielőtt a munkásság sztrájkját remánellenesnek megbélyegezte, miért nem indított vizsgálatot a sztrájk okainak kinyomozására és miért nem igyekezett azt békésen elintézni. „Eszterri munka-e az, amit a kormány itt csinált?“ Fejezi be a „Dimineața“ vesércikkét.

A varsói ítélet

Az Uj Kelet tudósítójától

Országsszerle feltűnést keltett az Uj Kelet néhány nap előtti közölt tudósítása, hogy a varsói hitközség rabbitanácsa és több más világhírű gáon a leghatározottabban elítéli hivatalosan is a kolozsvári besz-din ítéletét, főleg azonban annak a cionizmus ellen irányuló indokolását. Mődukban van a varsói ítéletet héber szövegében közölni.

A nagyfontosságú dokumentum a bevezető köszöntő sorok után szőrvőszóra így hangzik:

ועד הרבנים לעדת ווארשא
גרובוואסקא 26-28

בה ווארשא, יום עשירי בחשוון תרפ"ב.

No. 1204.

(א) ויש אלקים את הרקיע... למאן אן
בתים משינוי מן... הנה אמר שבו
נבראת מהלכות שנאמר ויהי מרחל בין
מים למים, אך מביא את מהלכות שדוא
לקרנו של עולם וישונו אן זה מן
מהלכות שדוא לערובות עולם (בראשית
בב פד).

(ב) ואמר אלקים וקו המים אל מקום
אחד... אך ברבות לא פורשו המים
התחתונים מן העליונים אלא בכבוד ה' (תהלים
ל"א) מן מים נהרות חיים ה' תהום
מיתו לה מדינת (תהלים י) עושה ארץ בבה
(ג) לקרנו המים מן מים וקו לקרנו ארץ
מן מים ה' מהלכות אמר (שם ל"א) קו בבה
שמה... (בב פד).

דבריה מנוחה ומחאה נמצאת
העיקר לדעת חכמת קטנה כשם משפט
נכון בבה דרשות שכן קהלה הארשת
הראשית בקולונבורג וקהלה הארשת
בפרה שפירדה מנה בעת האחרונה.

העיקר אמנם בדרשות הרקיע מקום
המעשה אן את כלים לוחות דעה בענין
זה אולם בקראת חכמים בחכמת ו' ראוי
לערוט חכמה כי משפט עקר זה שדוא
בנים ארשים לכותה של קהלה הנפרדת
עליו להביא ליה פניה גדולה בחכמת
הדרשו הקדושה ועמנו עשישראל ואמר
לא עת להשמות!

מקום חכמת ו' וישא כי קבוצה של
אחיו בני חכמים נפרדה מעל קהלה
האורטודוקסית ומהלכה לה קהלה ארשת
שניה בקולונבורג וזה אך ורק לפני שהברי
קהלה הראשית האורטודוקסית עם רבם
האביר בראשם הו לעיונים התפרדות מן
עוד לא היתה מעולם יבשר מהלכות ו'
הביאה ליה פניה גדולה בזה כי כאים
רבים ומסובבים ושיש עשו ודבר עשו
אחיו אלה בהתפרדות מעל קהלה הארשת
ישתחבבה אל חבת העיונים כאשר העיונים
הדרו הם — לפי השויע — כמותרים להם

התפרדות מעל וועדה אחונו למקרא חכמים
האלה ומשפט און דאבה נפשנו! אן את
כאים להפך בזכותה של המפלגה העיונית
לדבר ששבתה או נעוטה אך וועים אן
בדורו כי בקרב העיונים והדמויות ישנם
רבים רבים גדולי תורה וראוי ואם אמנם
נמצאים בתוך ההסתדרות העיונית הסבלת
הרבה הפשים יש גם רבים שאינם נפלים
בראת שמם ודקדוקו העיונות מכל הדמויות
החדשים וכאן כאים רבים ומצויים אתם
העיונים מתוך בלל ישראל ועושים אותם
כמותרים להם התורה! הנשמע בבה דברא
הוא? כל מי ששא ומחלים כי לפי השויע
העיונים דמה כמותרים הדי את השויע הוא
מנה את בבה תורתו הקדושה הוא מלה
ומוציא שם רע על כלל ביה ישראל!

ביום תורתו הקדושה אשר כל דבריה
הרבי נועם וכל תוכחותיה שלום ולמנו שדוא
כלל אחיו החכמים וסחופים מבת ומחוק
ובשם קום אומנו העצמות — עם ישראל
מן אתה בארץ — הנה מוחים בכל עין נד
פסק דין זה העושה את תורתנו פלסתר
מכה את מות ישראל להסכים ומכרת אותם
לחורבן ואלמלא דאנו חכמים בחכמת ו'
לא הנינו יבולים להאמין כי ומצאו רבים
בישראל שלא ידאו מהאש את כל הדברים
החורבן ישפסך דין בזה עליו להביא בכל
קהלותינו את שנתא אותם שדוא מספסך
ויפרוד להכנות שדוא מנדל.

ומצאנו חובה מנשנו להרם קולנו בבה
— קול ענת מןהה נמצאה נד הרבנים

מוציא פסק דין בזה המהדרה רים ומחריב
עולמנו הדתי והרוחני וכל מי שיש בידו
למחות נד שערוריו זה עליו להחוב להכות
בכל תוקף בדי לקדם פני הרעה ולהחוק
את השלום בכל מושבותינו

תלמוד חכמים מרבים שלום בעולם ולא
מצא חכמה כל מהות בבה ישראל אלא
השלום ודי עין לעמנו יתן ויברך את עמו
בשלום.

נאום המותרים למנו כבוד התורה כבוד
ישראל ולמנו השלום.

הברית הרבנים לעדת ישראל בעיר ווארשא
יום חלל שנת ה'תרפ"ב

אברהם ובענבער
שלמה דוד ברי
חיים לייב וורקובסקי
אהרן שינגראם
מנחם שדוא רישטיצוואל
דוים פוטר
חיים ויושע גושטער
צבי יחזקאל מיטלמאן.

(Az ítélet magyar fordítása)
Varsó hitközségének
rabbitanácsa
Gribowska 26—28.

1204 szám.
Isen segítségével, a vizsgatolás
szombatja előnapján, 5682.

Nyílt intelem és tiltakozás

Közünkbe jutott Mispát Csedek című
kis füzetcske, amely foglalkozik a kolozsvári ortodox anyahitközség és a
tőle nemrég elszakadt szefárd hitközség
között fölmerült sürdőáccokkal.

Jóllehet, a cselekvés színteréről tá-
vol lévén, nem áll módunkban vélemé-
nyezni az ügyben, azonban amidőn ol-
vastuk a füzetet, úgy láttuk nagy saj-
nálatunkra, hogy ez az „igazságos íté-
let”, amelyet egyes rabbik a kivált hit-
község védelmében kiadtak, alkalmas
szent Tóránk felán nagy szabadságot űzni
és népünk sorában meghasonlást elő-
idézni. Kijelentettük tehát: nincs idő a
hallgatásra!

A füzetből kiderül, hogy testvéreink
egy csoportja kivált az ortodoxok köz-
ségéből és egy másik ortodox hitköz-
séget alapított Kolozsváron, ezt pedig
kizárólag azért, mert az anyahitközség
tagjai, rabbijukkal, a besz-din fejevel
együtt cionisták voltak. Ilyen szakadás,
amióta a világ áll, nem volt még! És
csak az efszta haro hozhat létre ilyen
különös ítéletet, hogy jőjjenek rabbik
és helyesnek tartásák és törvényesnek,
amit ezek a testvérek cselekedtek azval,
hogy kiváltak az ortodox hitközségből,
amely „csatlakozott a cionisták kaszt-
jához”, minthogy a „cionisták — a Sul-
chan Aruch szerint — a tóra tagadói”.
Döbbenet és szívfájdalom fogott el
bennünket ezek olvasásakor. Nem akar-
tunk szót emelni a cionista párt érde-
kében: sem mellette, sem ellene. De
határozottan tudjuk, hogy a cionisták
és misrachisták között sok pap van,
a Tóra és istenfőlelem nagyjai. És ha
akadnak is az egyéges cionista párt-
ban szabadgondolkodásnak, vannak
zokan, akik semmivel sem maradnak
istenfélelem és törvény megtartása tek-
intetében a „vallásos zsidók mögött”.
Ime, most pedig jönnek rabbik, akik
kivonják az összes cionistákat Izrael
összességéből és isten- és tóratagadók-
ként kezelik őket. Ki hallott már ilyen
borzasztó dolgot? Pedig, aki kijelenti,
hogy a Sulchan Aruch szerint a cio-
nisták istentagadók, az becsnéri a
Sulchan Aruchot és szentséges Tóránk
méltóságát és nagy zsidó ügyet gyaláz!

Szentséges Tóránk nevében, amely-
nek útjai a szépség útjai és minden
ösvénye a béke ösvénye és minden el-
nyomott és ücsött testvérünk békéjének
nevében, örök vallásunk nevében —
Izrael népe egyéges nemzet a földün
— erőlesen tiltakozunk e határozat
ellen, amely a Tóránkából hamisítványt
csinál, Izrael hízát szédarabolja és
szétszakgatja. Ha nem láttuk volna azt,

ami e füzetben áll, nem tudtuk volna
elhinni, hogy akadjanak rabbik Izrael-
ben, akik nem látták már elejétől a
rombolást és pusztulást, amit az ilyen
„pszak besz-din” összes hitközségeinkre
hozhat: testvérügyületet idéz föl és
fülkét szar a szíveikbe.

Kötelességünknek érezük, hogy
szavunkat erőteljesen fölemeljük a rabbik
ellen, akik hasonló ítéletet hoznak.
Csak viszályt szit az ilyesmi és szellemi
és vallási életünk tönkretételére alkal-
mas. És akinek módjában áll tiltakozni
e galádság ellen, kötelessége teljes erő-
vel megtenni azt, hogy megelőstessék a
pusztulás és megszüldítésének a béke
mindent, ahol zsidók laknak.

Igy nyilatkozunk a Tóra tisztelété-
ért, Izrael méltóságáért a béke ér-
dekében.

Varsó városa zsidó hitközségének
rabbitanácsa.

Abraham Siebenburg
Stomo David Kahana
Chajim Léb Judkivsky
Aron Scheingross
Menachem S. Ritseval
Chajim Pazner
Chajim Irma Gutschächter
Cvi Jechezkl Michelsohn

Egy chalue levele

Kraus: Menachem vas-
munkás iris ezt a levelet.
Félével ezolött repatriált
Palesztinába Nagyváradról.

Ain Harud,
a Kisón-patak mellől...

Örült rövidke a napok, alig kelünk
fel már este van és bizony nemigen
jut idő az írásra. Aztán meg én úgy
vagyok hogy szeretnék mindenről be-
számolni, annyit a gondolatom, hogy
mire irni akarok, aig tudok a sok kö-
szül papírra vetni néhányat. No meg
nekünk, vasasoknak nehezen is mozog
a hallgatásra!

Ain Harud, a legideálisabb kolónia

Ez a hely, ahol én most vagyok,
Ain Harud, a legideálisabb kolóniája
Palesztinának. Egy évvel ezolött alak-
ult és hogy mit műveltek itt aró'a,
azt látni kell, vagy legalább is írónak
kell lenni hozzá, hogy leírhasa az
ember. Ain Harud a Gilboa-hegység
lábánál a bibliai Kisón-patak partján
terül el. Az egész kolóniát a Keren
Kajemet finansirozza. Körülbelül 300
tagja van, akik egyforma jogok és kö-
telezettség mellett élnek együtt. Cso-
portjukat Gadud Haavodának, munka
hadserégének nevezik. Tagjai nem kap-
nak fizetést, de a szövetségi kassa
minden ésszerű szükségletük kielégi-
téséről gondoskodik. Az a hason,
amit az emnivalón kívül, munkájával
hajt az ember, a gazdaság bővítésére
fordítatik s így az ország, illetve a
Keren Kajemeté marad. Minden a Ke-
ren Kajemeté. Ilyenformán mi az ösz-
zsidóságnak dolgozunk. A kolónia iper-
termékek készítésével is foglalkozik,
asztalos-, lakatos-, kovács-, bádoga-
cipésműhelye van, amelyekben aszta-
lok, székék, edények, patkók, cipők
készülnek.

Ötszázhetven mázsa búzánk ter- mett.

A főszly természetesen a föld megdol-
gozásán van. Tizenhétézer dunam föld-
dönk van, amiből már kilencszer van
megművelve. Az idén ötszázhetven mé-
termáza búzánk termett és így jövőre
a kenyér már biztosítva van. Termett
ezenkívül tíz métermáza babunk, azoc-
kivül sok tengeri és paradicsom. Rin-
geteg munkát fordítanak olajfa, szőlő,
eukalipsztusültetésre, amelyeknek ered-
ménye természetesen csak néhány év
mulva fog megmutatkozni. De van már
most is olajfültetvény, jónővány hold
szőlők is, a moosarak helyén pedig az
eukalipsztusok már bologatják méteres

fejüket. A földet, amit talán kétezer év
óta nem műveltek meg, már majdnem
mindenütt felszántották. A hagyakból
jövő források a hosszú idő alatt, óriási
moosarakat teremtettek, amelynek nagy-
részét zsidókezek már lecsapolták. Most
egy hatalmas vizierő kiépítésén dolgo-
zunk, van itt tudniillik egy forrás, kris-
tálytisza hideg vízzel, ez lesz az alapja
az egész vidék vízellátásának. Az első
munkálatok, a magyarországi Breuer
mérnök tervei szerint, már megkezdőd-
tek és máris sok emberünket foglalkoz-
tatják. Ugy érzem, nem tudom úgy
megírni ezeket a dolgokat, hogy min-
dent meglássanak baólé, de egyet
mondhatok: minden nap jobban és
jobban épül ez az ország, egy kés,
egy fej nem pihen itt, mind dolgozik.

Politizálás nincs soha... a mun- káról beszélünk

Hogy hogy élünk, miről beszélünk,
gondolkozunk? Reggel öt órákor fel-
kelünk, félnyolcig dolgozunk, akkor
reggelizünk, félízenegyig újra dol-
gozunk, tízenköt órákor ebédeltünk,
döntán félháromtól ismét munka van
hétig, akkor már lemegy a nap és egy
félóra mulva sötét van. Dálbaa egytől-
kettőtől héber óra van, kedves öreg
ember a tanítónk, aki arabul is olyan
jól beszél, mint héberül. A beszélgetés
természetesen csak héberül folyik. Már
magam is eléggé jól beszélek. Itodalom-
ról, napi eseményekről cseréljük ki
gondolatainkat. Itt meg kell valamit
írnom: igen téves az a hit, hogy a
munkások itt Palesztinában folyton
politizálnak. Ez nem igaz. Gyűlésünk
ugyan minden héten van kétézer-
háromszor, de politizálás nincs soha,
mindig a munkáról, a munkarendszerről,
új termelési és művelési lehetőségekről
beszélünk.

Ruttenberg-terv... bevándorlási szabadság! — és megvan a zsidó többség...

Nagy szenszációnk volt legutóbb: a
mandátum. Hát még a galutban mi
lehetett! Ugy hiszem, ott nagyobb je-
lentősége van, mert itt például az em-
berek nagyrésze úgy vélekedik, hogy
ez az ország a mandátum ratifikálása
nélkül is felépült volna, de azért jó,
hogy megvan. A könnyen lelkesülőök
még azt is mondják: Ruttenberg-terv!
bevándorlási szabadság! és egy év
mulva megvan az a félmillió zsidó,
amely az arabok túlsúlyát kiegyen-
súlyozza. Mi az arabokkal egyébként
barátságos viszonyban vagyunk. Ők
fát, szenet hoznak nekünk tevéikkel, no
és aki még beszélni is tud velük, azval
épen jóda vannak. A mandátum alá-
írásával kapcsolatban arab félkelésről
volt szó. Az összes kolóniákat meg-
erősítették, lázasan töltötték meg a
homokzsákokat, készültek a bástyák, a
futóárkok és sok helyen, ahol srab
falu van közeiben, egész kis várát épí-
tettek, úgy, hogyha sor került volna
valamire, csapnyán kikaptak volna a test-
véreink”. Altlában van elég fegyver
a zsidók kezében. Meggyőződéseem,
hogy a jaffai eset soha többé nem fog
előfordulni és ezt a nézetet a legtöbb
chaluc osztja velem.

Este jönnek haza a leányok a mezőről... zongorához ülnek...

A chaluc élet eléggé változatos, este
jönnek haza a leányok a mezőről, a
kertből, a konyhából és — a galut-
leányok ne csodálkozzanak! — zongor-
ához ülnek, — mert a locsoló, a kapa,
meg a főzőkanál nem összeférhetetlen
a zongorával — és a Faustból, a
Carmenből vagy más operából játsza-
nak. A fiuk énekének, táncra kereked-
nek, de tíz órákor már osend van,
alszik a kolónia. Bizony, a magyar
leányoknak jó dolga volna itt, az orosz
nők tudniillik, akiknek legtöbbször diáknő
volt, még nem tud elég jól főzni, a
magyar leányok pedig konyhai művésze-
tűkről híresek.

Ugy az orosz chalucok, mint a
chalucok egyébként kitűnő erők és
bizony, ezt az országot nagyrészen ők
fogják felépíteni, mert megvan bennük
az skarat. Mi, ma élők általában csak
a jövőnek dolgozunk, de a mi gyer-
meink már kitűnő lehetőségek közé
születnek. Higgyék el, nem is tudom mi
az az erő, ami füt bennünket, ideálíz-

SCHÖNBERGER, SPITZ & Co
kötött, szövött, rövid és norinbergi áruk nagykereskedése
Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér

mennek hi
tudom . . .

Októberbe
első

Magyar
egyik pest
Ujságot,
vannám az
vannak ele
most géffu
megrend.
zsidó Oly
sportiféru
örögy, s
tevékenyk
Ain Haru
négyen m
Jeruzsálem
mányokka
vagyunk e
Ami
most visvo
gom. A
ket a tav
vagyok fe
dok, mert
kást nem
Üdvöz
a terenté
ban.

Kitilt
zs
a
Ujabb

A ko
többi
voltak és
sággal k
objektív
embert.
sülni ak
pirhuszi
sekre ra
ség egye
viselőit,
nemcsak
az egye
nevét és
Az Uj Ke
hangozta
nívó me
ha az e
között a
a szöve
tagjai e
egyesüle
kárók é
mélyébe
szigorú,
sággal
a koloz
gányokt
Sajná
hogy a
tett ter
vári szö
animoz
Eln
és meg
tuk a v
zében,
sporttu
sportpá

A s
megsér
magbot
körében
és Bán
felelő e
suk tel
akadály
repreze
letet ta
jelentés

„A
lag a há
Huciu
engedt
Az uj
találni
vátasul
megtor
lozvár
hatunk
nem je
jövöber
botrény

mennek hívják vagy máznak, nem is tudom...

Októberben pedig megrendezik az első zsidó Olympiád...

Magyar újságot ritkán olvasunk, az egyik pesti fia járta a „Bécsi Magyar Újságot”...

Ami enzim közelebről illet, én most visszaveték- és bádognantán dolgozom...

Menachem Krausz.

Kitiltották a magyar és zsidó újságírókat a sporttelepről

Újabb sportbotrány Kolozsvárt

Az Uj Kelet tudósítójától

A kolozsvári sportéletben a legutóbbi hetekben olyan jelenségek voltak észlelhetők, amelyek szomorúsággal kell hogy eltöltsenek minden objektív elméleti és gyakorlati sportembert...

Sajnálatlaltal kell megállapítanunk, hogy a nemes célok elérésére kifejtett tevékenység munkánkat, a kolozsvári szövetség egyes reprezentánsai animozitással fogadták.

Ennek a helyzetnek kellemetlen és meglepő eredményt tapasztalhatunk a vasárnap délutáni sportmérkőzésen...

A sajtó képviselőinek nyilvános megsértése nagy felháborodást és megbotránkozást keltett a közönség körében. Addig is, míg az Erdélyi és Bánáti Újságírók Szervezete megfelelő elégtételt szolgáltat a hivatásuk teljesítésében durva módon megakadályozott újságíróknak...

A kolozsvári sportpályára állítólag a Victoria választmányának elhatározása folytán, Morar Teofilra és Suciú N.-re való hivatkozásra, nem engedték be a magyar újságírókat. Az újságírók szervezete meg fogja találni az útját annak, hogy ez a hivatásuk gyakorlásában ért sérelem megtorlást nyerjen.

szabad és nemes kifejlődését megfertőzik. Még kevésbé riást viessza a Victoria elnökönek, Suciú N.-nek terrorisztikus fellépése, aki inzultussal fenyegette meg az egyik iszterkesztőjét, ha neki nem tetsző bírálatban meri részesíteni sportműködését.

Egy amerikai újságíró vádirata a rajnamenti megszálló francia sereg ellen

Az Uj tudósítójától

Prága, aug. 23.

Oscar Garrison Willard, híres amerikai író, „The Diary” című folyóiratában cikksorozatot írt a legiszterkelt Németszágról és abban a megszálló hadsereg ellen olyan vádat emel, amely minden eddig elhangzott vádnál súlyosabb és megbotránkoztatóbb.

Németszágraok — írja Willard — nem az a legnagyobb szörnyesülése, hogy tönkretették gazdasági életét, hanem az, hogy erkölcsi életét is aláest a francia megszállás.

A francia generálisok prostituálják Németszágot tudatosan és tervszerűen, mert az a céljuk, hogy a züllött ellenséget orvosolhatlanul megalázzák.

A módszer, amelyet a végből alkalmaznak, felháborítón botrányos. A régi német törvény nem írta meg a rajnai tartományokban a nyilvános házakat. A németek így biztosították a közéleti tisztaságot és nem is eredménytelenül.

Az utolsó percben aztán megkegyelmezték nekik, de azzal a kikötéssel, hogy az elengedett bírságpénzen mulatóházakat nyissanak. A kétségbeesett emberek megtették.

Ez az ocsmányi ítélet még nem meríti ki a francia lelketlenségeket. Deckhoff és Bing megnyitották az „üzletei”-ket, de a hozzávaló „eleven” berendezés nélkül. Az egész megezállt területen nem akadt német lány, aki szembe mert volna szállni az ősi tisztességes tradíciókkal.

Több század az áthelyezését követelte. Nem csak zsoldot ígértek nekik, de szerelmi lehetőségeket is, hát helyezték át őket olyan városokba, ahol „jobb” élhetnek. A téparancsnokság erre, hogy a fenyegető nyugtalankodást lefojtja, megígérte a szilnes donjuanoknak, hogy animális kívánságaik kielégítéséről gondoskodni fog. És gondoskodott róla.

kal a jövőben is ki fogjuk venni részünket.

Addig is, míg a súlyosan megsértett újságírók teljes elégtételt kapnak, kérjük a közönséget, hogy a kolozsvári sportesemények hírlapi közlésének elmaradásáért azokra hárítsa az ódiomot, akik a sajtó munkásait durva fellépésükkel erre az elhatározásra provokálták.

A téparancsnokság fényes nappal razziákat tartatott. Az őráratok tisztességes nőket összefogdostak. Aki azon nyomban nem tudta igazolni magát, azt letartóztatták és erkölcstelen élet vádjára alatti pörbe fogták.

Sok tisztességes nő szakitottak ilyen módon ki a családi életből. A boldogtalanok között van egy volt állami ügyész és egy liceumi igazgató felesége is.

Kimondhatatlan gyászt és szegényt hozott a rajnai németekre ez a gonosz üldözés. Valóságos öngyilkossági epidémia dúl közöttük, mert vagy a család nem bírja elviselni a gyalázatot, vagy az áldozat, akit becsületességbe kergettek. Én magam tudok huszonhárom asszonyról, aki erőszakosan megbélyegzett élése elől a halálba menekült.

Walther von Eckau német számtanácsost kénkedés gyanúja miatt kivégezték. Három leány meglehetősen szegénységben maradt, mert még apjuk nyugdíjától is megfosztotta őket a francia ítélet.

A két fiatalabb anya lett. Két néger gyermeket hoztak a világra. Szegényütkben megmérgezték magukat és meghaltak.

Sok ilyen, vagy ehhez hasonló tragédia játszódott le a rajnai tartományokban, de az újságok természetesen hallgatnak. A cenzura nem engedi meg, hogy csak célzást is tegyenek a botrányokról.

Az egyik birodalmi újság itt ott ügyis szavát teszi a türethetetlen állapotokat, de akkor a hivatalos elmagyarázások mindent letagadnak. Nem régen arra kényszerítették a megszállott területek sajtóját, hogy ezzel a kérdéssel kapcsolatosan még fel is dicsejre a hadvezetőséget.

vésbé tisztességesekre tereli a katonák érdeklődését.

Oscar Garrison Willard cikkei kinos feltűnést keltettek. Még a francia sajtó sem meri tulzással, vagy elfogultsággal vádolni meg az amerikai író, mert adatokat és neveket közöl és a megállapításai kétségbevonhatatlanul tárgyilagosak.

Bizonyos, hogy a német junkerek eleget vétettek Franciaországban. Bizonyára vétettek a francia moralitás ellen is. De nem azért, hogy erkölcsében támadják meg Franciaországot.

Peter Uhle

Ratifikálási ünnepély Marosvásárhelyen

Az Uj Kelet tudósítójától

Marosvásárhely, aug. 27. Impozáns módon folyt le vasárnap a Palesztinamandátum ratifikálásának ünnepélye a marosvásárhelyi magyar színház nagytermében, ahova ez alkalommal a város assidóságának színe-java eljött, hogy tannjelét adja annak a lelkesedésnek, mely a világ zsidóságának szívét a mandátum szentesítése alkalmával eltölti.

Marosvásárhely összejárási assidóságának 1922 augusztus hó 27-én tartott népgyűlése örömmel és lelkesedéssel veszi tudomásul, hogy a népszóval szívesen tömörült hatalmak képviselői f. év július hó 24-én tartott ülésükön ratifikálták a brit birodalomnak adott mandátumot Palesztina felett és ezzel elismerték a zsidó nép elvitathatatlan jogát ősi országára.

nek kulcsa elsősorban és főként a Keren Hajjeszód intézményében bir alap-
pal. A népgyűlés határozatilag kimondja,
hogy a Keren Hajjeszódban való rész-
vétel minden zsidónak elsőrendű köte-
lessége.

E határozati javaslat egyhangu el-
fogadása után a gyűlés táviratilag üd-
vözte lord Balfourt, dr. Chajim Weiz-
mann és Herbert Samuelt.

Az impozáns méretű gyűlés a Ha-
tikva hangjai mellett ért véget.

HIREK

Tudnivalók

a harmadik országreszi konferenciáról

1. A Helyi csoportok, amennyiben
ennek még nem tették eleget, sürgősen
küldjék be a delegátusválasztási jegyző-
könyveket és közöljék, hogy községük-
ből a delegátusokkal együtt hányan
jönnek a konferenciára, hogy a vasúti
kedvezményes utazási igazolványokat,
amit remélhetőleg a közeli napokban
megkapunk, idejében szétküldhessük.

2. Minden delegátus és minden
vendég jelentse be, igényt tart-e szá-
llásra s mi ebben a tekintetben a
kívánása. Később érkező lakásigénylé-
sek kielégítéséért felelősséget nem
vállalunk.

3. A konferencia tartama alatt külön
lapot adunk ki, mely nem csupán a
konferencia lefolyásáról tájékoztat, de
egyszerűsített egyes kérdéseket meg-
világító cikkeket is közöl. Öt példány-
ban jelenik meg a konferenciáról újság
és ára összesen a portóval együtt 10
lei. Helyi csoportoknak, bizományosok-
nak, ha legalább 30 példányt rendelnek
meg, 25 százalékos engedményt adunk.
Tekintettel arra, hogy a lap csak kor-
látozott mennyiségben készül, megren-
delések idejében eszközöndök.

4. A vendégek, kik a konferencia
nyilvános tanácskozásain résztvenni óhaj-
tanak, mielőbb jelenték be, hogy az
összes üléseken vagy egy ülésen,
illetve a megnyitón való részvételre
jogosító jegyeiket fentartásukat kívánják-e.
Az összes ülésekre szóló jegy ára 40
lei, megnyitón ülésekre 20 lei, egyéb ül-
ésekre 10 lei.

5. Mindennemű közlemény, vagy
megkeresés, mely a konferenciával kap-
csolatos, egyenesen a Zsidó Nemzeti
Szövetség címére, Arad, Piața Avram
Janca 16. sz. intézendők.

A konferenciát előkészítő bizottság.

— **Ratifikációs ünnepség Zsibón.**
Zsibóról jelentik: Vasárnap délután
szépszámu közönség jelenlétében tartot-
ták meg itt a ratifikációs ünnepét. Dél-
után négy órakor az Unió szálloda disz-
turbáltan kezdődött a nagygyűlés, amelyre
a hatóság részéről dr. Aurél Hetco
főosztálybíró jelent meg. A gyűlést
Klein Mózes elnök héber nyelven nyi-
totta meg. Dr. Klein Miksa, a Zsidó
Nemzeti Szövetség alelnöke jiddis nyel-
ven kezdte beszédét és a galut sors-
fordulatáról beszélt. Az elmúlt évszázad-
okban a monoteizmus megmentette a
barbárismustól a világot, most úgy
érezzük, hogy eljutottunk a mai kor
nagy eseményének a testvéri üléss meg-
teremtésének megvalósításához. A nagy
vívóvihar után a zsidó állam megterem-
tése az első pozitívum abban, hogy mi
zsidók meg fogjuk mutatni a Palesztiná-
ban élő nemzetiségeknek, hogyan kell
értelmezni a népszövetség által hirtet-
tett nemzetiségi békét. Igaz valláso-
ság is csak Palesztinában képzelhető
el, ahol az emberekben és a levegőben
a Tóra szelleme. A chasidoktól annyit
kér, hogy ne gátolják a nemzeti mun-
kát. A Keren Hajjeszódról szólóan
figyelmetlenni a gyűlést, hogy ez az
intézmény ma mérőfoka minden zsidó
igaz érzületének. Felhívja az asszonyo-
kat és leányokat, kérjék számon a
zsidó férfiktól, mit adtak a Keren
Hajjeszódra, inspirálják őket az alapoz
való hozzájárulásra. Weisz Jakab a
prófeta szavait alkalmazza a mai viszo-
nyokra. Utána Karl Imre, a zilahai
csoport nevében üdvözlö a nagygyűlést.

A bukovinai cionistavezér megbuktatta Florescu igazságügyminisztert

Maniu Ggyula nyilatkozatának visszhangja

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Közölte az Uj Kelet azt a be-
szélgetést, amelyet dr. Mayer Ebner
a bukovinai cionista szervezet elnöke
folytatott Dornavatrán Bratianu Jo-
nel miniszterelnökkel. A kitérő cion-
istavezér a beszélgetés során rész-
letesen informálta a miniszterelnököt
a zsidó nemzeti mozgalom lényegé-
ről, a cionisták viszonyáról, a galut-
államokhoz és Palesztinához, bebizo-
nyítva, hogy a legjobb cionista is a
legjobb román állampolgár lehet. A
beszélgetés további során az igazság-
ügyi miniszter ama rendeltéről esett
szó, amely a bíróságok előtt kizáró-
lag a román nyelv használatát ren-
deli el és Mayer Ebner minden szem-
pontból kifejtette a miniszterelnök
előtt a rendelet hibás voltát. A bu-
kovinai cionisták vezére azt javas-
olta Bratianu Jonelnek, hogy a ren-
delet végrehajtását függesszék fel és
az újabb nyelvrendelet ügyében an-
kétot hívjanak egybe Bukarestbe. A
miniszterelnök mindenben deferált
Mayer Ebner meggyőző okfejtésének
és végül konkrét ígéretet tett, hogy
a nyelvrendelet végrehajtását felfüg-
geszti és az ankétot haladéktalanul
egybehívja.

A beszélgetésnek és a miniszter-
elnök határozott ígéretének messze-
menő következményei lettek, ame-
lyeknek folyamán

Florescu igazságügyminiszter be-
nyújtotta lemondását

és a miniszterelnök most új igazság-
ügyminisztert keres. A „Lupta” szá-
mól be részletesen erről az érdekes
politikai bonyodalomról a követke-
zőkben:

— A nagyképeségű bukovinai
cionista politikus érvelése minden
tekintetben meggyőzte a miniszter-
elnököt, aki szavát adta, hogy Mayer
Ebner javaslatát megvalósítja. A
dornavatrai beszélgetés után a mi-
niszterelnök visszatért Bukarestbe,
hogy a szinajai minisztertanácsot
előkészítse. Azonnal érintkezésbe lé-
pett Florescu igazságügyminiszter-
rel, akivel közölte Mayer Ebner ja-
vaslatát és utasította, hogy a nyelv-
rendelet végrehajtásának felfüggesz-
tését rendelje el és intézkedjék a
javasolt ankét egybehívásáról. Az
igazságügyminiszter a leghatározot-
tabban ellentmondott.

— Nem tehetem magam nevet-

Az elnök zárószavai után a meeting
határozati javaslatot terjesztett elő,
amelyben a nagygyűlés Lord Balfourt,
Weizmann, Szokolovot, az Erdélyi
Zsidó Nemzeti Szövetséget, dr. Fischer
Tivadart, a szövetség elnökét és a kis-
intéző bizottságot táviratilag üdvözli.
Együttal kimondja, hogy a testvér-
csoportokat a munka további folytatá-
sára szólítja fel és részvételt az aradi
konferencián, amelynek határozatát a
maga számára minden vonatkozásában
kötelezőnek ismeri el.

— Nagy Ernő megbukott Tarpán.
Budapestről jelentik: A tarpai kerü-
letben a pótválasztáson tudvalevőleg
úgy akarták megakadályozni Nagy
Ernő győzelmét, hogy a választási
bizottság a választás reggelén lemon-
dott. Maga a pótválasztás kiírása is
jogtalan volt, mert Nagy Ernő, el-
lenfele visszalépése folytán, a kerület
egyhanguan megválasztott képvisel-
ője lett. Az újra kiírt választást
Nagy Ernő mandátumának megsem-
misítésével tegnap tartották meg.
Képviselővé kétszázhatvanöt szava-
zatbóssággal Zsirkay Jánost (pár-
tonkívüli keresztény) választották
meg Nagy Ernő liberális ellenzéki-
vel szemben.

Rókat és más szörmét fest az Unio gőzmosógár Kolozsvár

ségessé rendeletekkel és ellenrende-
letekkel — mondotta.

— Ennek pedig mégis meg kell
történnie, — felelte a miniszterel-
nök — nemcsak mert Mayer Ebner-
nek igaza van, hanem azért is, mert
szavamat adtam rá.

Florescu igazságügyminiszter azon-
ban most sem engedett, ellenben be-
nyújtotta azonnal lemondását, hogy
a miniszterelnök beválthassa adott
szavát. Ez miatgya tíz nappal ez-
előtt történt és azóta a fővárosi lapok
a kormány átszervezéséről és Flo-
rescu igazságügyminiszter távozásá-
ról, mint befejezett tényről írnak. A
miniszterelnök egyelőre nem fogadta
el az igazságügyminiszter lemondását
és vár abban a reményben, hogy
Florescu megváltoztatja elhatározá-
sát. Ez azonban nem történt meg. A
sinai minisztertanács alkalmával a
miniszterelnök újból felszólította Flo-
rescut, vonja vissza a kérdéses nyelv-
rendeletet és hívja egybe az ankétot,
de Florescu hajthatatlan maradt.

Beavatottak most Bratianu minisz-
terelnök közvetlen környezetében azt
állítják, hogy a miniszterelnök az
újabb visszautasítás után elfogadja az
igazságügyminiszter lemondását és
már a legközelebbi napokban új po-
litikus kerül az igazságügyminiszter-
rútm élére.

Maniu Ggyula nyilatkozata,

amelyet az Uj Kelet vasárnapi száma
egész terjedelmében közölt, a politi-
kai életben természetesen nagy vissz-
hangot keltett. A „Viitorul” kivéte-
lével az összes lapok egyöntetűen ál-
lapítják meg, hogy a nemzeti párt
vezére nyilatkozata által egyszer-
smindenkorra megérfolja azokat a
tendenciózus híreszteléseket, mintha
a nemzeti pártban antidinasztikus,
sőt antimonarchikus érzelmek és tö-
rekvések érvényesülnének. Megállá-
pitják azt is, hogy Maniu nyilatko-
zata és főleg az a mód, amellyel
Maniu az ország mai közállapotait
megfestette, véglegesen megpecsétel-
ték a liberális uralom sorsát. Egye-
dül a „Viitorul” igyekszik szakazon-
ként kiszakítani Maniu nyilatkozatát,
gunyos megjegyzésekkel és átlátszó
insinuációkkal értékében leszállítani.
A „Viitorul” cikkének értékét a cím
jellemzi legjobban: „Mi hisz és mit
állít a nemzeti párt vezére, anélkül,
hogy maga is hináé”.

— Az Erdélyi és Bánáti Ujságíró
szervezet jövő hó 8 ára hirdetett re-
des évi küldött-kögyűlést a román-
iai országos kongresszusnak októ-
ber 24-ig való elhalasztása miatt
szeptember 24-én tartja meg. A szer-
vezet kéri a vidéki csoportokat, hogy
a kiküldöttek számát már most kö-
zöljék a szervezet irodájával, (Ko-
lozsvár, Deák Ferenc utca 35. „Pász-
törtűz” szerkesztősége) hogy elhe-
lyezésükről idejében gadozkodhasson.

— A Tarbut hírei. Értesítjük az
érdekelteket és növendékeket,
hogy a Tarbut középiskolákban a javító
vizsgálatok augusztus hó 30-án, a fel-
vételi vizsgálatok 31-én, a beiratások
szeptember hó 1-én, a magánvizsgálatok
3-án lesznek. 4-én a rendes tanítás
veszi kezdetét. Később jelentkező tanuló-
kat csak indokolt esetekben veszünk
fel. Az igazgatóság.

* **Beiratások a temesvári Zsidó
Lyceumba, főgimnázium, főreal és
felsőkereskedelmi iskolába, fiúknak és
leányoknak, szeptember 1., 3., és 4-én
d. e. 8-12-ig a Lloyd-palotában. A
javítóvizsgák ideje augusztus 30., a
magánvizsgák ideje szeptember 5. A
tanítás kezdete — tekintettel az őszi
ünnepekre — szeptember 10.**

Budget-vita a karls- badi évi konferencián

Az Uj Kelet tudósítójától

Karlsbad, augusztus 26. A karls-
badi cionista évi konferencia előtanács-
kozásait vasárnap délután kezdték
meg. A cionista szervezet végrehajtó-
bizottsága, továbbá a pénzügyi és
gazdasági tanács tartotta meg ülését.
Ezeken kívül a különböző bizottságok
is tárgyalásra ültek össze. A nagy
intéző bizottság kedden, huszonhet-
edikén nyitotta meg ülését. Szokolov
megnyitóbeszédében visszapillantott a
mandátum jóváhagyásának minden kér-
désére és beszámolt amerikai tapaszta-
latairól. Üdvözölte az amerikai és a
palesztinai delegátusokat, akikre

a legelső feladatuk hárulnak.
Dr. Chajesz, Weizmann és Szokolovot
üdvözölte, akiknek sikerült a nagy ne-
hézségek ellenére is a ratifikációs nagy
eredményt elérni. Jellin a palesztinai
zsidóság üdvözlését tolmácsolja. Az ün-
nepélyes megnyitás után, amely héber
nyelven folyt le, az ülést bezárték.

A nagyintéző bizottság második
ülését szardán délelőtt tíz órakor nyi-
tották meg. Ezen kizárólag a Palesz-
tinai-budget kérdését tárgyalták. Az
exekutive nevében dr. Ruppin ismer-
tette azokat a határozatokat, amelyeket
előző este az exekutive hozott. A ha-
tározatok értelmében a budget egyes
tételait leszállítják, úgy hogy

az egész budget nem tesz ki
többet 337.050 fontnál,
amely mellett körülbelül százszáz font
melléklettel szerepel. Dr. Ruppin beje-
lentette, hogy a Palesztina exekutive a
kongresszustól jóváhagyott 656 ezer
fontból csak körülbelül 500 ezer fontot
használatot ei, mert ténylegesen 156
ezer fonttal kevesebbet kapott az elő-
irányzott összegnél.

A ténylegesen befolyt összegek te-
hát még a lerakult budgetet sem
fedezték. Ezért szükséges a budget
újabb leszállítása, nehogy megtörténjék
újabb, ami már megtörtént, hogy nagyobb
kiadásokat irányoztak elő, mint amennyire
fedezet van.

Ruppin után dr. Halpert a pénzügyi
és gazdasági tanács nevében indokolja
a budget-leszállításokat. Az ezt követő
vitákban, amely igen hosszúra nyúlt,
különböző módosító javaslatok hang-
zóttak el. Különösen hosszan tárgyalták
a nevelési-budget kérdését. Dr. Nossin-
sohn (Jaffa) változta azt a helyzelet,
amely bekövetkezhet a nevelési budget
leszállításával. Goldberg (Amerika) a
nevelési és egészségügyi budget leszáll-
lítása mellett foglalt állást, de hang-
súlyozta, hogy ennek fokozatosan kell
megtörténnie.

A Keren Hajjeszód a bevándorlás
és a kolonizáció alapja legyen.

Ezzel a jelszóval megértést lehet elérni
a nép körében. Tverski, a munkás bud-
get felemelését kérte, Farbstein a kis-
ipar költségvetésének emelése mellett
foglalt állást, Rubasov huszszáz fontot
követelt állami munkás és tiszzer
fontot házipénztárságok létesítésére.

A vita folyamán felszólt Handke
is, továbbá Stricker, dr. Reich, dr. Ja-
kobszon, Moszkina, Piz és végül újból
dr. Halpern és dr. Ruppin. Ruppin
hangsúlyozta, hogy ennek a költségve-
tésnek a felállítására a viszonyok kény-
szore következtében történt. De meg
kell mondani a zsidó népnek, hogy eb-
ből a minimális összegből nem lehet
felépíteni a zsidó otthon. A budget
egyáltalában nem elégséges, ezt nem
lehet tagadni, a nép előtt sem. Az
ülés a késő esti órákban ért véget. A
budget javaslat felett még nem hatá-
rozatok.

— Olvasta már Agnon, a legna-
gyobb élő héber író regényét:
„És a meggörbödött kiegyenesedik”?

Hogya

Az e-
szed vett
dalom
állítások
állott be
mennyis-
dalom a
az euró-
is mind
belföldi
van. A
vozása t
tükben e
kában i
dész ér
a minap
mily
előre

Sellie
részeit

1922
ország
tosság,
szinte
adását.
zsepuró
annyt
nem vol
gyi ne
nehézé
Április
ontó ba
A ha
egy

von

Apr
tudtak
teljesít
rendkiv
kereske
kőjük a
közösh
eleget t
már tu
Az orsz
könnyű
végig. I
kások e
maradta
ezt a je
detét ér
Máj
szatlan
megren

Negy

Negy

Livn

séges b
velemén
minemű
kódtak
azt mor
nincs be
azt mor
abban
megolva
ország
egyik
javalt,
azonban
Különb
selhetet
úgy m
nézni is
harango
sztan
től égő
felsikolt
rót és
Sörger
lefogtak

Livnicze
A fit
szl sze
fehér tü
És n
dott, az
duzóko
beszélge
— E

Livnicze
A fit
szl sze
fehér tü
És n
dott, az
duzóko
beszélge
— E

— E

Megnyilt a FRENKEL-áruraktár Strada Aprinjoarelor (volt Gyufagyár-utca) 13. szám. Legelőnyösebb feltételek, legmagasabb lombardok. Ritűnő száraz helyiségek, pincék nagy befogadóképességgel. Vasúti vágány. Telefon 401, 2 90.

tikai versenyt rendezett, amelyen főleg junior számok kerültek eldöntésre. Az eredmények általában közepesek, egyedül a magasugrásban sikerült az országos rekordot 173 cm-re javítani. A részletes eredmények a következők:

100 m. síkfutás, ifjúsági. 1. Berghenthal (Kinizsi) 11.9 mp. 100 m. síkfutás, junior. 1. Gross (Hakoah) 11.6 mp. 2. Hehs (AAC). 3. Avramek (Kinizsi.) Magasugrás, ifjúsági. 1. Fogl (K) 164 cm. 2. Risztics (K) 160 cm. 3. Patschaler (TAC) 155 cm. Súlydobás, junior. 1. Wolff (ATE) 11.29 m. 2. Litvai (K) 10.60 m. 3. Bojin (Universitatea) 10.46 m. Diszkoszdobás, ifjúsági. 1. Fritz (ATE) 35.85 m. 2. Budin (K) 32.35 m. 3. Fogl (K) 24.55 m.

Súlydobás, ifjúsági. 1. Fritz (ATE) 12.11 m. Kötő eredmény. 2. Fogl (K) 10.01 m. 3. Budin (K) 9.82 m. Távolugrás ifj. 1. Fogl (K) 5.76 m. 2. Jäger (K) 5.32 m. 3. Risztics (K) 5.05 m. 800 m. síkfutás, szenior. 1. Kozovics (TAC) 2 p. 10.2 mp. 2. Kabát (AAC), 3. Jászay (K). Távolugrás, szenior. 1. Schmid (TAC) 5.61 m. 2. Kovács (T) 5.10 m. 3. Kiss (K) 4.84. Feltűnően gyenge eredmény.

1000 m. síkfutás, ifjúsági. 1. Kun (TAC) 2 p. 58.6 mp. 2. Fogl (K), 3. Jászay (K). Diszkoszdobás, szenior. 1. Bojin (U) 36.10 m. 2. Pop Z. (U) 35.60 m. 3. Pall (AAC) 34.97 m. 300 m. síkfutás, ifjúsági. 1. Varsányi (TAC) 40 mp. 2. Biró (K), 3. Jonescu (Unirea). Magasugrás. 1-2 holtversenyben: Russu (Unirea) és Pall (AAC) 173 cm. Országos rekord! 3. Glöck (ATE) 170 cm.

1500 m. síkfutás. 1. Schwallen-gräber (AAC) 5 p. 08.2 mp. Feltűnően gyenge idő. 2. Jászay (K). 3. Krieshaber (Hakoah). Helyből távolugrás. 1. Perc (K) 2.93 cm. 2. Sauer (TAC) 2.73 cm. 3. Schiller (AAC) 2.64 cm, 200 m. síkfutás. 1. Zimmermann (TAC) 23.4 mp. 2. Schiller (AAC). 3. Schmidt (TAC). Gerelyvetés. 1. Litvai (K) 40.70 m. 2. Pop Zorila (U) 40.34 m. 3. Pall (AAC) 32.24 méter. 400 méteres síkfutás, junior. 1. Schmidt (TAC) 53.8 mp. 2. Kabát (KCC). 3. Hady (AAC). 500 m. síkfutás handicap. 1. Deray (TAC) 17 p. 34.2 mp. 500 m. síkfutás. 2. Jászay (K). Ifj. svéd-staféta. 1. TAC 2 p. 18.7 mp. 2. Kinizsi. 3. AAC. Olimpiai staféta. 1. AAC 4 p. 01 mp. 2. TAC. 3. Kinizsi.

KÖZGAZDASÁG

Engedélyhez kötik a bankári tevékenységet Magyarországon

— An Uj Kelet (indóttójtól) —

Az ellenkezés, amelyet a magyarországi birtokos rétegben a földadó paritásra emelése kiváltott, a pénzügyminisztert arra serkenti, hogy az egész keresztes sájtát egyöntetű állásfoglalásának honorálásával egész erejével a tőzsde és a bankörök tevékenységének új szabályozására vessen magát. A nagybankoknak az antant államok vezető bankjaival való összeköttetése természetesen elzárják olyan rendezésnek az útját, amely a panaszolt anomáliákat gyökeresen vagy tartósan enyhíthetnék. Ennek tulajdonítható, hogy a részben szocialista, részben pedig kisgazda oldalról kívánt rendszabályok helyett a legközelebbi időben mindössze egy szabályzat fog megjelenni, amely a bankári tevékenység gyakorlását bizonyos szigorított előfeltételekhez fogja kötni. A készülő ter-

vezetőről illetékes forrásból a következőket jelenthetem:

A tervezet, amelyet Baross dr. pénzügyminiszteri tanácsos készített el, bevezető részében pontos körülírását tartalmazza a bankári tevékenységnek a megjelölni törekszik azokat az üzletágakat, amelyek gyakorlását ez a tevékenység felölelheti. Amint ipart nem fizet Magyarországon engedély nélkül senki, a jövőben a bankári tevékenység bizonyos előzetesen megszerzendő engedélyhez lesz kötve.

Ilyen engedélyt a tervezet szerint csak olyan egyének vagy társaságok kaphatnának, akik, vagy amelyek a megfelelő anyagi eszközökkel eleve rendelkeznek, megfelelő üzleti helyiséget tartanak, a szükséges óvadékokat leteszik, az ipariilletéket megfizetik, cégjegyzéket magukat és az áru és értéktőzsde tagjai közé tartoznak.

Nem kaphat bankári engedélyt, aki nyereségvágyból elkövetett bűntett vádját alatti áll, vagy ilyen vád alapján elítéltetett.

A bankárkoncesszióért folyamodónak a fővárosban minimálisan

eléült. Sápadt volt és reszketett, mikor megemelte a födelét.

Lassan és vigyázva nyult bele mintha kincset keresne. Egy pár rongyos ing, három tiltott könyv, két gallér gyűrődöködött a láda fenekén. A kincs ezek alatt heverhet.

Lassan és vigyázva húzta ki a kezét a ládából. Két darab gyönyörű turólepényt halászott ki belőle. A lepény teteje hamvas volt a cukorportól és széleiből kiduzzadt a turó, amiben mazsolák mosolyogtak. Az ő szeméi nem mosolyogtak.

Léle meg fogja venni — sutogta fájdalommal. — Léle szereti az édességeket és meg fogja venni, mert az jó lepény.

Forgatta a lepényt és a torka elikkadt a sóvárgástól. Aztán elgyöngült. Tulsokat kívánt tőle a tisztesség. Hiszen ő szívesen feladja magát, de a mártírkészségnek is határa van. A lepényt eladja, persze, hogy eladja, de cukor nélkül. Kinyújtotta a nyelvét hegyét és a lepényről óvatosan szedegette le a cukorharmatot.

Lélenek jó lesz cukor nélkül is — nyugtatta meg a lelkiismeretét.

Megint megforgatta a lepényt. Most a turó izgatta, ami a széleken kiduzzadt.

Ez nem ehhez a lepényhez tartozik — dűnyögte. — Ez a turó más lepényhez tartozik.

(Vége kör.)

félmillió magyar koronát, a vidéken pedig negyedmillió magyar koronát kell óvadéskul letennie. Ez az óvadék a felölelni kívánt ügykör terjedelme szerint növekszik és abba az összegbe, amelyet a kérvényező tulajdonánál tartozik kimutatni, be nem számítható.

A bankári tevékenység gyakorlásának ellenőrzését szintén szabályozza a tervezet és módot ad arra, hogy az egyes bankárkéreget a Pénzügyminiszteri Központ hitelképességük tekintetében közegei által a szükséghez képest megvizsgálhassa.

Hogy vajjon visszaható ereje lesz e ennek a törvénynek, olyan kérdés, amelyben egyelőre a pénzügyminiszter álláspontja nem alakult ki.

Belföld

(x) Ujjáépítik Beszarábia vasúthálózatát. Bukarestből táviratozzák: Mosoiu tábornok interjú adott a lapoknak, amelyben kijelentette, hogy egy nagyobb kölcsön abba a helyzetbe hozza a kormányt, hogy engedélyezze a beszarábiai vasúti hálózat kiépítését. A miniszter szerint közelebből megkezdődik a munka a beszarábiai vasúti vonalak normalizálására, amely vonalak tudva érvőleg szélesebb nyomtávúak a romániai többi vasúti vonalakkal. Azonkívül 28 új hidat építenek Beszarábiában. Szeptember elsején — mondotta tovább a miniszter — megnyílik a lupu—vasilei vasúti vonal, ami lényegesen javítani fog az eddigi helyzetet. A megnyitáskor én is ott leszek — mondotta Mosoiu — s egyúttal meglátogatom a sulica—gorgai vasútvonal munkálatait is. Azután kijelentette még a miniszter, hogy ujjáépítik az északi pályaudvar leégett részeit is. Mosoiu tábornok azal fejezte be interjúját, hogy a közlekedésügyi minisztériumban serényen dolgoznak az összes romániai vasúti hidak ujjáépítési tervzetén. Kisenevi jelentés szerint ott nagy előkészületeket tesznek a Jassi — Kisenev közötti vasútvonal megnyitásának ünnepségére. Az új vasúti vonal menetrendjét a beiktatás után fogják összeállítani.

(x) A tranzitforgalom Ausztriába és Csehszlovákiába Lengyelországon át. A „Monitorul Oficial” aug. 26 iki száma közli a Románia és Ausztria, illetve Csehszlovákia közötti Lengyelországon át tebonyolódó forgalomra vonatkozó rendeletet. Eszerint a tranzit forgalomból az érc, értékpapírok és értéktárgyak ki vannak zárva. Az áruszállítmányok csak teljes vagonokban szabad, vagy legalább ötezer kilogram súlyban.

(x) A gabonatermelők memorandum, amelyet tegnap nyújtottak be a földművelésügyi minisztériumnak, — mint Bukarestből jelentik — a következőket tartalmazza: 1. Belföldön a gabonakereskedelem teljes szabadsága. 2. A rekvirálások és a megyénkinti immobilizáció megszüntetése. 3. A buza vetése re vonatkozó rendelet változtatása. 4. A kiviteli illetékek leszállítása és megváltoztatásuk fix-összegezől a napi árfolyam szerint változó összegre. 5. A kiviteli illetékek leiben való fizetése és az idegen devizákat a pénzügyminiszter vásárolja össze. A memorandumot a földmives szövetségek szindikátusa készítette és elsősorban a lei megjavításával indokolja, amelynek következtében a gabonárák rohamosan estek.

(x) A prágai tanácskozások román résztvevői. Bukarestből jelentik: A Románia és Csehszlovákia közötti gazdasági összeköttetés szorosabbá tétele céljából közelebből Prágában a két állam gazdasági vezetői között tanácskozások lesznek. E célból a fővárosban most serényen folyik a munka a Prágába küldendő román delegáció összeállítására. A román delegáció 31-én utazik Prágába Christescu államtitkár vezetése alatt. A bizottságban több gazdasági szakértő s többek között Pauker, a neves köz-

gazdász, az „Argus” című román lap direktora is részt vesz.

(x) Román német tárgyalások az elrekvirált értékek megtérítésére. Bukarestből írják, hogy szeptember 15-én német gazdasági szakértőkből álló bizottság érkezik oda, hogy a Románia és Németország között függő kérdéseket elintézzék. Elsősorban a háború idején elrekvirált értékek megtérítéséről fog határozni. A kormány a legközelebbi minisztertanácson állítja össze a bizottságot, amely a németekkel tárgyalni fog.

Külföld

Tovább emelkedik a márka

Zürichi zárlat augusztus 28 ról. Berlin 34, Newyork 524.72, Prága 1970, Budapest 28, Varsó 650, Bécs 0.50, bélyegzett 0.75.

(x) Budapesten mindenki márkával spekulál. Budapestről írják: A budapesti valutapiac olyan jelenségeket mutat manapság az utolsó napokban, amelyek a szomszéd államok pénzpiacának jelenségeivel teljesen ellentétesek. Budapesten szintén dühög a márkával való spekuláció. Olyan jelenség ez, amely a bécsi valutapiacokhoz szokott napjaira emlékeztet, amikor Bécsben minden kistőkű polgár pénzét lengyel valutába öltöztette át azszal az okoskodással, hogy annak olyan rossz az árfolyama, amilyen után csak jobb jöhet. Most a német márka mély állásba vált ki hasonló jelenségeket. A devizaközpont ezzel a spekulációval is birkózik most. Kereskedők is nap-nap után jelentik be igényeiket nagyobb márkátételekre. Ilyen és hasonló spekulációk járulnak hozzá annak a sikernek a lerontásához, amely nélkül pedig a magyar közgazdaság nem gyógyítható és a drágaság nem törhető meg.

(x) Csehszlovákia áttér a frankvalutára. Bécsből táviratozzák: A prágai kormány komoly előkészületeket tesz az arany valutára való áttérés érdekében. A cseh bankjegyforgalom már több, mint 30 százalékos erejéig fedezve van és rövid idő kérdése, hogy a kormány által megszerzendő devizával az aranyvalutára való áttérés bank-szerű előfeltételei meglegyének. Ezzel egyidejűleg történik a frankvalutára való áttérés is, amelyet Rasin volt pénzügyminiszter, akinek ma is döntő befolyása van a csehszlovák köztársaság pénzügyi politikájára, 1:5 arányban, 1 frank egyenlő 5 szokol alapján tart keresatülvihetőnek és pedig abban az időpontban, amikor a szokol-kurzus elérte a 29-et és ezen a nívón stabilizálni lehet. Beavatottak úgy tudják, hogy Rasin ideáját Benes is magáévátette és ebben leli magyarázatát, hogy Benes az ipar, kereskedelem és bank-érdekeltségek képviselői előtt kijelentette, hogy a kormány magasabb állami érdekből nem állítja meg a kurzus emelkedését és tovább folytatja a deflációs politikát.

Felolós szerkesztő DR. MARTON ERNŐ
Híradó: RADIMA nyomda és kiadóvállalat R.T.
Szerkesztőségi telefonszám 977

Central Buffet
Színház utca 1214
az elite közönség találkozó helge

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A Habima

erdélyi zsidó színtársulat előzetes jelentése és bérletfelhívása

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy 1922 szeptember hó 9-én teljesen új műsorról úgy hónapra tervezett színielőadást kezdük, amelyre bérletet nyitok.

A bérletek 80 előadásra szólnak és három sorozatba vannak osztva:

1. Premierbérlet.
2. A) bérlet.
3. B) bérlet.

Bérletárak:

Premierbérlet 30 előadásra:

Nézőtéri páholy 1-2	6000	Lei
Páholy 4 személyes	5400	"
" 3	3600	"
Zsöllye I.	1200	"
" II.	990	"
Támplászek	690	"
Körzések	480	"
Zártzések	300	"

A-B bérlet:

Nézőtéri páholy 1-2	5700	Lei
Páholy 4 személyes	5130	"
" 3	6420	"
Zsöllye I.	1140	"
" II.	945	"
Támplászek	654	"
Körzések	456	"
Zártzések	285	"

Bérelni lehet a Zs. N. Sz. irodájában, az Uj Kelet kiadóhivatalában és Herschovitsch Jenő színházi titkárnál, a Lerescu igazgatósága mellett a társulat vendégszereplésének fatuma alatt az esti pénztárnál. 1922 augusztus 31-ől kezdve délután 4-5 ig a színházi pénztárnál.

A bérletek havi egyenlő részletekben is fizethetők.

A Zsöllye II, Támplászek, Körzések és Zártzések 1922 augusztus hó 31-ől kezdve 10 szelvényes bérletet ad ki a pénztár 11-12 ig.

A szelvények bármely bérletes előadásra beválthatók (d. e. 11-ig).

Szelvénybérletek ára:

Zsöllye II.	315	Lei
Támplászek	218	"
Körzések	152	"
Zártzések	95	"

Tekintettel arra az utóbbi munkára, melyet eddig a zsidó kultúra terjesztésében végeztünk, kérem a n. é. közönség szives pártfogását és ígérem, hogy azon leszek, hogy az igényeket minél teljesebb mértékben kielégítek.

S. Stramer

a „Habima” erdélyi zsidó színpad igazgatója

Der Dibbuk. A Habima vendégjátékában szombat este adták Ausky nagy alkotását, a Dibbukot. A négy felvonásos könyv-dramát az ugynevezett berlini szövegkönyv szerint három felvonásra leegyszerűsítve játszották. A dráma nagy eszméiségét a küldönc (mesüloch) érzékelteti, aki a megbántott lelkiismeret minden megnyilatkozásánál megszólal. Ennek a szereplőnek ilyen beállítása mindenképpen nyszerű és érdekes, Lerescu, a mesüloch meg személyesítője erőt és keménységet vitt szerepébe. Brin a harmadik felvonásban mint miropolji caddit hatásosan fejtette ki az eggastyán szentéjét, a zsidó főszereplő fájdsalmával. Chonant Stein játszotta, Léát Lerescuné, aki a nagy jelenetben a dibbuk vitáját a földi hatalmasságokkal döbbenetes erővel játszotta. Kisebb szerepben is kiváló volt Max Streng. A többiek is nagy igyekezetet árultak el.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Kedd: Szibill. (Neményi Lili és Bányász István szerződött tagok fellépése. Rendes helyárrakkal.)

Szerda: Stambul rózsája. (Somogyi Emmi szerződött tag fellépésével. Rendes helyárrakkal.)

Csütörtök: Kis kadét. (Somogyi Emmi, Neményi Lili, Tompa Béla szerződött tagok fellépésével. Rendes helyárrakkal.)

Péntek: Tüzek. (Ujdonság először. Az évadi premier-bérlet helyeit hétfő déli 12 óráig tartja fenn a pénztár. Premier helyárrakkal.)

Szombat d. u. 3 és 5 órákor: A tanítónő. (Mozielőadás igen olcsó helyárrakkal. Főszereplők: Berky Lili, Szentgyörgyi István, Várkonyi Mihály, Mészáros Alajos, Laczkó Aranka, Dezsőri Gyula.)

Szombat este fél 8-kor: Tüzek. (Ujdonság 2-odszor. Rendes helyárrakkal.)

Vasárnap d. u. 3-kor: Sárga csikó. (Somogyi Emmi és Szentgyörgyi István fellépésével. Mérsékelt helyárrakkal.)

Vasárnap este fél nyolckor: Kis király. (Neményi Lili, Tompa Béla, Bányász István fellépésével. Rendes helyárrakkal.)

Hétfő: Tüzek. (Ujdonság 3-adszor. Rendes helyárrakkal.)

* Azelőtt fűzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztárána.

Uj tagok bemutatkozása. Ez a színházi hét az új tagok bemutatkozásának hete lesz. A sort este Neményi Lili és Bányász István kezdi meg. Jacobi Victor Szibill c. operettjében fognak fellépni. Neményi Lili Sarah hálás és kedves szerepét, Bányász István Póret fogja játszani s bizonyára méltó feltűnést fognak azok az új táncok kelteni, amiket ezuttal bemutatnak. A címszerepet most is Kabdebó Duci, a nagyhercegnőt Pájk Rózi fogja játszani. Másnap, szerdán Fall gyönyörű operettje, a Stambul rózsája körül színré Midilli szerepében fogjuk megismerni az új szubrett-primadonnát, Somogyi Emmi. Kandzsa Gült most is Kolbay Ildikó fogja játszani. Csütörtökön este a Farkas Imre Kis kadétjában egyszerre három új tag fog játszani, Tompa Béla a címszerepet, Somogyi Emmi Kait és Neményi Lili Mariskát. Vasárnap este pedig a Kis király-ban Tompa Béla, Neményi Lili és Bányász István fognak játszani.

Tüzek. Hétfő délután 12 órákor lejárt már az a határidő, ameddig a premier-bérlet helyeit fenn voltak tartva a Tüzek péntek esti bemutató előadására. Most már az összes jegyek a nem bérlet közönség rendelkezésére állanak. Szombaton este másodszor, hétfő este harmadszor adják a Tüzek-et.

Tanítónő - igen olcsó helyárrakkal. Szombaton délután két mozgófilm-előadás lesz a színházban. Az első 3 órákor, a második 5 órákor kezdődik Bródy Sándor híres darabja, a Tanítónő fog filmen színikerülni, a főszerepekben Berky Lilivel, Laczkó Arankával, Szentgyörgyivel, Várkonyival, Mészáros Alajossal, Dezsőivel. A helyárrak annyira alacsonyak lesznek, hogy a legdrágább jegy is csak 7 leibe fog kerülni.

MOZGÓK MŰSORA

Egyetem mozgóban: Ma Langerlőf Zelmá, hasonmái regénye után, a Végzet utja. II-ik és befejező része. Főszerepben: Viktor Svjeström, a világhírű dán művész. Szerda, a nordisk sorozat gyöngye. A szerelem virágai. Főszerepben: a hódító szépségű új film-

csillag: Lillebelli Chrintensen. Csütörtök, a fekete szoba titka. Az Ufa-gyárak, bűnügyi története. Péntek, szombat, vasárnap izgalmas érdekesítő meséjű társadalmi dráma: A morfium áldozata.

Urania mozgóban: Keddén, szerdán a legizgalmasabb, keleti látványosság: A sztambuli szűz. Az American-film. Comp reprezentatív mesterműve!

A nagyenyedi aut. orth. izr. hitközség.

Szám: 51-1922.

Pályázati hirdetmény

Alulírott hitközség a Talmud-Thora iskola tanítói állásra (melamed), mellyel együtt jár az előimádkozói és aifesz sajtó teendőik ellátása, ezennel pályázatot hirdet.

Fizetés megegyezés szerint. Pályázni óhajtok személyesen jelenjenek meg. Utiköltséget csak a megválasztottnak térítünk meg.

Az állás azonnal elfoglalandó. Nagyenyedi aut. orth. izr. hitközség, 1922. évi augusztus 25-én.

Vig Gyula, hitk. jegyző. 4527 Dr. Erdős Jenő, hitk. elnökhelyettes

A pécskai kong. izr. hitközségtől.

Pályázati hirdetmény

A pécskai cong. izr. hitközség kitűnő kántormestri állásra pályázatot hirdet.

Járandósága természetbeni lakás nagy kerttel, megállapodás szerinti fizetés és a szokásos mellékjövödelmek.

Hitközségünk a közelgő főünnepre egy jó előimádkozót is keres.

Kellően felszerelt pályázatok szept. 10-ig nyújthatók be. Utiköltséget csak a meghívottnak térítünk meg.

Pecica (Aradmegye), 1922 augusztus 24.

Elliás Izidor, hitk. elnök. 4536

דע באאמארער אור ארטה נעמענדע וועט איינען ערשטקלאסענע בעל תפילה אדער חן וישן פון נאראם העליל אלס בעל מוסף. זאלטע דערוועלטער און ענטשפריענדער וון אים נעט אונסערן שלעסען דעס ער פון שטאנדענע אקענעשטער וורה נעראם לויט אונער איינקאמען.

Pályázat

A halmi-i aut. orth. izr. hitközség keres egy jegyzőt és egyszersmind מושיטן állást is betöltse. aki a héber és magyar nyelv szó és írásban tökéletesen jártas, román nyelv tudók előnyben.

Ajánlatokat eddigi működéséről, kora és családi állapota közlésével. Fizetés megegyezés szerint.

Halmi 1922 aug. 21

Jeremiás Mór elnök. 4488-I

Zsák és Ponyva

Kötél, zsinog, vitorlavászon, kárpitosárak nagyraktára. Telef. 905. Tav. c. Weisz Kálmán

Gabona-, liszt- és műszaki célokra **uj és használt állapotban** nagy tételekben s a legelőnyösebb áron szereshető be:

Weisz Kálmán
Oradea-Mare

Előrehaladott nyári idény miatt az összes nyári anyagok mélyen leszállított árban kaphatók

Heller, Weisz és Molnár

női divat-áruházban Cluj, Wesseléngi-u. 6.

Uj! Megnyit Uj!
Clujon a Bolyai-utcában

ROSMANN MIHÁLY

szücsműhelye

ahol minden e szakmába vágó munkát legujabb divat szerint jutányosan és pontosan eszközöl.

1387

Zsák HAVAS DEZSO Timisoara
Zsineg
Ponyva

1374

Kepes Elek orvosi kötszerész
Oradea-Mare, Sas-passage

Ajánlja saját készítményű sérvekötőit, haskötőit stb. Női és férfi övszerek nagyraktára

MODERN ÜVEGCISISZOLDA ÉS TÜKÖRÁRUGYÁR

PÉCHY és TÁRSA

Oradea-Mare (Nagyvárad) Strada Saguna (Kapucinus-u.) 20. 0000000000000000 1381

készíti a legszebb tükröket és butorüvegeket minden méretben és mennyiségben

Ujrafoncsorozás!
Kérjen árajánlatot!

Uj ékszerüzlet! Uj ékszerüzlet!

Órák **Arany**
Ékszerek **Ezüst**
Mindennemű **Ujdonságok**

Ajándéktárgyak

legelőcsőbb-bevásárlási helye

H. S. Braunfeld

Fenyő és Braunfeld

cég volt beltárgjának modern ékszerüzlete

Cluj, Piata Unireii 15. (v. Dobó-féle helyiség). — Telefon 6—43.

Befőttes U hitelesített palac-
Uborhás U V kok és poharak,
Tábla U E függő és fali
G függő és fali

Lámpák

raktárról azonnal megrendelhetők

Ausländer Lajos 1353

Cluj-Kolozsvár, Piata M. Vilcazul (v. Széchenyi-tér) 39 Telef. 9—54, En-gros! En-detail!

Zephier

ingblousok

Vászon öltönyök
Tennisz nadrágok 1380

Neumann M.

cégnél, Cluj, Piata Unirii No. 14. Főter

Sport kötött-
szövedt **Áruház**

Aradi kötő és kötött szövedt árakata Cluj, Wesseléngi-utca 16.

Kötött kabátok, svetterek, kötött ruhák, harisnya és keztyű eredeti gyári árban kapható.

Engros. Olcsó bevásárlási forrásrövid, bazár, galanterie cikkekben

Feiner Festiverek, Cluj, Unió-u. 11. Bent az udvarban. 1303

ATUTALÁSOK!

a külföld bármely részébe legszolidabban eszközöl a

Forgalmi Bank Rt.

Cluj, az Urania palotával szemben. Idegen pénznemek vétele és eladása, folyó számlák, lombard-kölcsönök, betétek naptól-napig a legmagasabban kamatoztatnak.

Telefon 1—69 és 7—25.

mű román lap

árgyalás az megterítésére.

y szeptember szakértőkből oda, hogy a között függő Elsősorban a ívált értékek rozní. A kormánytertanátságot, amely fog.

a márka

usztus 28 ról. 524.72, Prága rso 650, Bécs

denki márká- írják: A buda- lenseégeket m- első napokban. lamok pénzpiac- sen ellentétesek. ng a márkával elenség es. edének szokra a nikor Bécsben pénztét lengyel- al az okosko- n rossz az ár- csak jobb jöhet. ily állás vált. A devizaköz- al is bírközök o-nsp ntán je- gyobb márká- ó spekulációk sikernek a le- il pedig a ma- gyógyítható és meg.

ttér a frank- ozzák: A pra- előkészületeket való áttérése nkjegyforgalom ázalék erejéig kérdése, hogy zendő devizá- ó áttérés bank- gyenek. Ezzel frankvalutára- ret Rasin volt k ma is döntő ák köstársaság :5 arányban. l alapján tart edig abban az szokol-kursus nívón stabilit- ugy tudják. es is magáérvá arázatát, hogy telem és bank- elött kijelen- agassabb állam meg a kursus folytatja a de-

ANTON ERNŐ
iadóvállalat R.T.
szám 977

uffet
214
likozó helge

ATT

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyzeri közlési díja száznál többet 1 lel. Vastagabb betűvel szedett szavak 2 lel. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 10 lel. Jellegű hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésekkel a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbítatnak. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 lel 60 bani bélyegköltésig fizetendő.

Keresek azonnali belépésre egy feltétlenül megbízható, szolid, izr. gyakornokot, aki könyvelésben és magyar-német levelezésben járatos. Szakmabeli előnyben. Lefkovic Leopold fűszer-, gyarmat- és rövidáru nagykereskedő, Satu-Mare. 4525

2-3 iskolás, 10-12 éves fiúgyerek teljes ellátást kaphat izraelita úri családnál. Cím: Barzel vasizlet. 4524

Vaskereskedő segéd, idősebb, teljesen szakképzett, azonnali, vagy szeptember 15-iki belépésre állást nyelhet Róth Lipót vaskereskedőnél, Nagykároly. Szombaton és innepcken zárva.

Benősilne nagy intézetnél jó pozícióban levő intelligens és művelt, 25 éves, főtisztviselő, aki egyszerűsítandó kitanult kereskedő, intelligens, vallásos zsidó családba. Szíves ajánlatok »Diszkreció, becsületbeli dolog« jellegre a kiadóba kéretnek. 4519

Ügyes segédet keresek. Szombat és ünnepeken zárva. Commerc-áruház, Széchenyi-tér 38. sz. 4517

Férjhez adnám jó zsidó családból származó hűgomat jelentékeny összegű hozománnyal. Intelligens, biztos egzisztenciával bíró 35-40 év közötti fiatalemberek, vagy gyermektelen özvegyek ajánlatát »Zsidó« jellege alatt a Kelet hírlapjodába kérem. Aradra. 4516

Jobb összeköttetésekkel bíró sadchenek (házasságközvetítő) közölkék címeiket »Kelet« hírlapjodáival Aradra. 4516

Tarbut iskola közelében iskolás gyerekek teljes ellátásra elfogadhatók. Ertekezhetni Bárány Jakabnál, Str. Calugarijelor (Apáca-utca) 8. 4507

Elcsérélném a városban levő két modern szobából és konyhából álló lakosomat nagyobb, kertes lakásra. Lehet a külső részeken, esetleg magasabb helyen is. Leveleket »Kölcsonos« jellegre az Új Kelet kiadóhivatala továbbít. Telefon 977 és 844.

Allást keresek. Kitanú megjelenésű, intelligens, agilis uriember, aki az összes irodai teendőkben kellő jártassággal bír s aki egész Erdélyt jól ismeri, magyar, német, román nyelvtudással, elsőrendű szervező erő, megfelelő, esetleg utazói állást keres. Szíves megkereséseket »Reprezentatív« jellegre kér a kiadóba. 4537

Kisegítő tisztviselő jó kézírással kiadóhivatalunkba felvétetik.

Keresünk azonnali belépésre női ten zsidó vaskereskedő segédét, aki románul és magyarul jól beszél. Ajánlatokat fizetési igények megjelölésével kér Deutsch és Geist-cég Marosludas. 4528

Likőrmester, elsőrendű szakember keresetük azonnali belépésre. Ajánlatokat »Török-« jellegre a kiadóhivatal továbbít. 4530

Német-magyar levelező, gyors- és gépiró irodai gyakorlattal állást keres. Választ »Perfekti« alatt kiadó továbbít. 4532

Keresek azonnali belépésre megbízható munkakedvelő vaskereskedő segédet. Akik a fűszerzakmát értik, előnyben részesülnek. Sternberg Izidor, Marosludas. 4533

Budapesti zsidó tanítóképzőben kitünően végzett, gyakorlati bíró, okleveles fiatal tanító, összeköttetések hiányában ezután keres megfelelő állást. Megkeresést »Módszeres« jellegre kiadóhivatalba kér. 4534

Szilágysomlyó legförgalmasabb pontján 40 év óta tenálló vas- fűszer- és rövidáru üzlet lakással azonnal átadó. Felvilágosítást ajánlatos személyesen szerezni Nussbaum Arminnál. 4535

Mérlegképes főkönyvelő délutáni vagy esti könyvelést vállal. Megkeresések Radiohoz (Str. Regina Maria 34.) küldendők.

Bőrszakmában teljes jártassággal bíró segéd ki a román, német, magyar nyelvet szőben bírja azonnali belépésre kérestetik. Pályázatok fizetési igények megjelölésével és fényképpel ellátva kértik a Grünvald, Spitzer et Co. bőrnagykereskedés Timisoara Józsefváros B-dul Berthelot 11-13 címre elküldeni. 4486-I

Izr. segéd vas és fűszer szakmából, román magyar nyelv tudással üzletben felvétetik. Szombaton zárva. Káhnán Áron Halmi 4489-I

Társ kerestetik elsőrendű divatárúzet és nagy gabonaraktárhoz. Ertekezni lehet Elizar Florea, Marosujvár. 4500

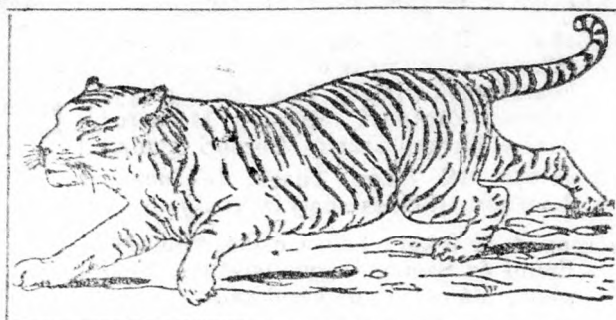
Bocskor, mosótalp, felsőbőr és szilgyártóháló

Állandóan nagy készlet kicsinyben és nagyban. Legolcsóbb árak mellett. Vidéki megrendeléseket kis postacsomagokban is eszközölök. **Vagontételeinél 5 százalékos kedvezmény.**

SÁMSON-BŐRGYÁR
Oyufagyár-utca 1. Gyorsáru raktárral szemben. Telefon: Gyár 3-86, lakás 8-87, szám.

Mártonffy Testvérek & Co

ujjonnan berendezett világvarosiszőrmearuházában legújabb modellek, elsőrangú szőrmék, mindenmüszőrmecikkek, — szűcskéllékek nagyban és kicsinyben. —

Szolid bevásárlási forrás!

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirei 20. (Főtér)
Telefon 10-25. 1396 **sürgöngcim: Mártonffypelz.**

Aradon ha jól akar étkezni, keresse föl a **FÜLÖP-féle** kóser éttermet Str. Eminescu (Deák F.-u.) 40/a

Temesvári Bega gőzmalom részvénytársaság
ezelőtt Hungária Gőzmalom Rt. Timisoara

Napi 12 vagon őrlőképeségű, modern berendezésű

malom

Legmodernebb berendezésű **tésztagyára**

előállít mindennemű makarónit, levestésztát és tarhonyát kiváló minőségben

Speciális hajfestő, női fodrász és manicure terem
Galik és Fodor, Cluj

Calea Victoriei 2. (volt Rossuth L.-u.)
Modern hajmunkák, jutányos árak! 1284

Bőrlábszárvédő

elsőrendű anyagból fekete, barna és sárga színben 1286

Krébs János szilgyártó

Cluj, Calea Regele Ferdinánd 77.
Kereskedőknek árkedvezmény!

Imakönyvek

Papiros-író- és 1379 **Rajzszerek**

Schwartz Ignác-nál
Cluj-Kolozsvár, Malom-utca 16.

Aggag és Vegyipar Rt. Szatmár

Gyárt: bőrenyvet, csontenyvet, csontszirt, mütágyát, szappant, kocsikenőcsőt, gépszirt, téglát stb.

Vesz: csontot, száraz és vizes huslást, nyers és olvasztott fagyut.

Kirakafrendező,

aki a divatárszakmában jártas előnyben, felvétetik
4539 **Plesz Gyula Timisoara,**
Háromkirály-utca 1.

Coron Blue

(Kéltő kocka), kéltő illatos, tinta, párna, festék, kalaplakk minden színben. **Padiószárgító,** garantált minőség, legolcsóbb ár.

„LUXOR“ vegyészeti gyár, Cluj,
Telegram: „Luxor“, Cluj, Telefon 12-97.
Engros engedély. 129

Budapesti Weni

VII., Rákóczy-ut 6. és 1278

I., Rotenturmstrasse 27. számú házaink utján egy darabáru, mint vagonrakomány forgalmat Románia, Magyarország és Austria között

5-10-15 napi

határidőn belül — kötbér kikötése mellett — sikerül lebonyolítanunk. Ugyiszintén határidő mellett vállaljuk a német cseh és olasz szállítmányokat.

Deutsch Testvérek
nemzetközi szállítási vállalat,
Cluj, Piața Unirii 26.

Fiókok: Oradea-Mare Rimanocei-u. 12 Orsova, Dunapart, Brassó Kapu-u. 61. Saját expositurák: Bruck, Hegyeshalom, Moson, Szolnok, Biharkeresztes, Békéscsaba, Kötégán, Biharpüspöki.

Szaniszló János

műszaki kereskedő, villang, vízvezetékli vállalkozó, rézműves. Kolozsvár, Hungady-tér 17-18.

Telefon 12-82.

Állandó nagy raktár műszaki, vízvezetékli és felszerelési anyagokban, valamint hasonló cikkekben.

Telefon 12-82.

Satuk és rézarmatúrák

Rézműves, villang- és vízvezetékli munkálatok a legolcsóbb napi áron. Elvállal berendezni komplett

szeszfinomitókat

Pálinkafőzőüstöket

a legmodernebb kivitelben készít.

Furógépek

Esztiergák

Megvételre felajánlok:

1 drb. 80 H. P. 4 csatlós mozdonyt, 22 drb. 7 és 8 méter hosszú 10 tonna hordképességgel tűzifa, avagy fűrészelt anyag szállítására alkalmas platokocsit, 33 pár 8-10 tonna hordképességgel bíró trukkocsi (rönkök), 9 drb. oldalfalakkal ellátott CFR. nyitott kocsihoz hasonló szénszállításra alkalmas platokocsit, 600 drb. 60 és 76-os nyomtávu kerékpárt, melyeknek tengelyvastagsága 60 és 80 mm. 400 drb. fa trukkokra alkalmas vaszsámojt biztosítékokkal ellátva. Teljesen új alkatrészekkel ellátott sodronykötélpályát. Különböző transzmissziókat 60-120 cm.-ig kerekkel felszerelve. Különböző transzmisszió csapágyakat. 1 drb. 4 méter hosszú esztiergapadot az összes áttételekkel. 6 drb. gattert: 1 drb. 15, 1 drb. 18, 2 drb. 24, 1 drb. 24⁰⁰ és 1 drb. 30-as. 4 drb. gőzkazán mind-egyik 2 drb. bouloirrel ellátva és az összes armatúrákkal. 3 km. 98 sin apróanyaggal. Megjegyezni kívánom, hogy ezen anyagok alig használtak, teljesen üzemképes állapotban vannak, valamennyi leszerelve vasutállomásnál fekszik és azonnal szállítható. Kocsik nyomtávu 76 cm.

Sürgöngcim: Feuerwerker. Lugoj.
Telefonszám: Lugoj 41.

Feuerwerker Adolf,
Lugoj-(Lugos)

Salicyl Heydin-féle 1 és 5 kg.-os
eredeti csomagolásban
Salétrom, Naphtalin

Sardella paszta és Sardella gyűrű (ringli)
olasz gyártmány 1/10, 1/8, 1/6, 1/4, 1/2, 1/1 kg.-os
LÉB FIVÉREK
Cluj
1401
Telefon 471.

Máramarosi Takarékpénztár Rt.
Sigethul-Marmatiel (Máramarossziget)
Alapítva 1898.
Telefonszám 114-111.

Táviratcím Máramarositakarék.
Idégen pénzek vétele és eladása.

Áttulalásokat eszközöl a bel- és külföld bármely piacára a legelőnyösebb feltételek mellett. Befutéseket a legmagasabb kamattal mellett gyümölcsözötet. Váltak leszámoltása és Ipari vállalatok finanszírozása. 1878

Gyermek ruhák 1399
raktáron és rendelésre is legolcsósebben csak az
ADLER-cégnél
készülnek. Str. Iuliu Maniu (v. Szentegyház-u.) 5. sz.

Szalámit postán utánevét mellett pontosan szállít 1344
Winkler Márk & Co szalámigyára
Cluj, Piața Mihail Viteazul (Széchenyi-tér 39). Telefon 12-90.
Árjegyzék és **הכשרה** kívánatra ingyen.

ELSŐ ERDÉLYRÉSZI ÉKSZERÁRU GYÁR
CLUJ, Str. Xenophon (v. Szappan-u.)
Telefon interurban 2-13.
Sürgöngcim: JUVAERE Cluj.

Ékszerárugyár és nagykereskedés.

Vesz:
legmagasabb árban mindennemű arany és ezüstöt.

Gyárt és elad:
mindennemű ékszerárúkat.

Vállal:
mindennemű briliáns munkákat, javításokat és alakításokat.

Vésnöki műterem.
Fogászati arany és forrasztó.
Arany és ezüst hullalok és lemezek.

Csak viszonteladók részére!